

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์

ประนอม ภู่วศรีทอง* พย.ม. (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

วรพรรณ ผดุงโยธี** พย.ม. (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

บทคัดย่อ: การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ จำนวน 175 ราย โดยการเน้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชา ร่วมกับการสะท้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในชั้นเรียนภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที ประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชา ก่อนเรียนและหลังสิ้นสุดการเรียน แบบประเมินพฤติกรรมนักศึกษาขณะเรียน และแบบประเมินการจัดการเรียนการสอนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีคะแนนความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาหลังได้รับการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้มากกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาทุกราย (ร้อยละ 100) ลงชื่อเข้าเรียนด้วยตนเอง ขาดเรียนเฉลี่ย 4 ราย/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.28 เข้าเรียนสายมากกว่า 5 นาที เฉลี่ย 12 ราย/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.85 มีการพูดคุยกันเองและทำงานอื่นระหว่างเรียนบ้าง เฉลี่ย 11 ราย/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.25 นักศึกษาประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูงทุกหัวข้อ การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชา ร่วมกับการสะท้อนกลับ ทำให้นักศึกษาพยาบาลสามารถพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี และใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ได้

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน ศักยภาพการเรียนรู้ การพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ นักศึกษาพยาบาล

*Corresponding author, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล,
E-mail: pranom.poo@mahidol.ac.th

**อาจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

**การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา
ในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์**

ความเป็นมาและสำคัญของปัญหา

วิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ที่เปิดสอนในโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี เป็นวิชาบังคับของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย การเรียนการสอนภาคทฤษฎี 7 หน่วยกิต และภาคปฏิบัติ 6 หน่วยกิต ภาคทฤษฎี จัดการเรียนสอนเป็นลำดับ เริ่มจากความรู้พื้นฐานทางการเจริญพันธุ์ ซึ่งจัดให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 เรียนในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ได้แก่ ชีววิทยาการเจริญพันธุ์ การเตรียมตัวก่อนสมรส การคุมกำเนิด ภาวะมีบุตรยาก การปฏิสนธิ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารกในครรภ์ ตามด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ คลอด การพยาบาลสตรีในระยะตั้งครรภ์ คลอด หลังคลอดปกติ มีการจัดการเรียนการสอนตามลำดับและต่อเนื่อง เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกันได้โดยง่าย

นอกจากนี้ มีการนำรูปแบบการเรียนการสอนต่างๆ มาใช้หลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าตามโจทย์สถานการณ์ภายใต้ขอบเขตของเนื้อหาที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ และมีการนำเนื้อหาที่ค้นคว้ามาอภิปรายร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน แต่อุปสรรคสำหรับในการจัดการเรียนการสอนและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคือ จำนวนนักศึกษาที่มีมากถึง 175 ราย และช่วงเวลาที่เรียนเป็นช่วงเช้า 8.00-10.00 น. นักศึกษามักจะเข้าเรียนสาย ทำให้ได้รับความรู้ไม่ครบถ้วน ซึ่งส่งผลต่อการนำความรู้ไปใช้เรียนต่อยอดในรายวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 2 และ 3 รวมทั้งการนำความรู้ไปใช้ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล

โรสเสทติและฟอกซ์ (Rossetti & Fox, 2009) กล่าวว่าความสำเร็จของนักศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ (promotion of learning)

โดยอาจารย์ต้องกระตุ้นนักศึกษาเป็นระยะๆ ร่วมกับการกำหนดข้อตกลงร่วมกันให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นักศึกษาทราบเป้าหมายของการเรียนที่ชัดเจน เห็นความสำคัญของเนื้อหาที่ศึกษาในชั้นเรียน รู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของเนื้อหาวิชา (Billings, 2003; Koh, 2008) ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานของการเรียนต่อยอด และนำไปประยุกต์ใช้กับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลต่อไปได้ ถ้านักศึกษามีความพร้อมในด้านความรู้พื้นฐานไม่ดีพอ จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเครียดในการศึกษาเนื้อหาที่ต่อยอด และในระหว่างฝึกปฏิบัติการพยาบาล (Evans & Kelly, 2004; Yucha, Kowalski, & Cross, 2009) เกิดความรู้สึกว่ามีเนื้อหาที่ต้องศึกษาและอ่านมากตลอดเวลา มีความท้อแท้ต่อการเรียน ขาดความสนใจ สุดท้ายก็จะมองไม่เห็นคุณค่าของการเข้าเรียน การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นนักศึกษาให้ได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถในการเรียนรู้ มีการปรับพฤติกรรม การเรียน และตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ซึ่งต้องนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 2 และ 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลโดยศึกษาจาก

1. การเปรียบเทียบความรู้ในเนื้อหาหลักของนักศึกษา ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้
2. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังได้รับการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้
3. ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนโดยนักศึกษา

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสอนและการเรียนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน การสอนเป็นการตั้งใจกระทำให้เกิดการเรียนรู้ การสอนที่ดีย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546) การสอนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้านโดยมีอาจารย์ นักศึกษา และเนื้อหาที่สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอน (สุพิน บุญชูวงศ์, 2532 อ้างใน อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546) กล่าวคือ อาจารย์เป็นบุคคลสำคัญที่จะจัดระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีหน้าที่ที่สำคัญคือ ศึกษาเล่าเรียนโดยมีความสำเร็จในการศึกษาเป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับเนื้อหาที่สอน อาจารย์จะต้องจัดเนื้อหาวิชาที่นักศึกษาต้องเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กัน และเหมาะสมกับผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดี จึงต้องพิจารณาทั้งองค์ประกอบของการเรียนการสอนรวมกับการตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนเองทั้งอาจารย์และนักศึกษาที่มองเห็นคุณค่า ความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่เรียน มีความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนการศึกษา (Billings, 2003; Koh, 2008; Rossetti & Fox, 2009; Simmonds, Foster, & Zurek, 2009) มีเค้าโครงของเนื้อหาวิชาที่ต้องเรียนเพื่อให้นักศึกษาได้ทราบว่าเรียนอะไร เรียนไปทำไม และมีประโยชน์อย่างไร และมีการสะท้อนกลับ (feedback) พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

อาจารย์ เป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีวิธีการส่งเสริมเพื่อพัฒนานักศึกษาให้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ภายใต้การมีสัมพันธภาพและการสื่อสารที่ดีระหว่างกัน (Kuiper, Merdock, & Grant, 2010) ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างระหว่างอาจารย์และนักศึกษา

ลง (Rossetti & Fox, 2009) ติดตามประเมินพฤติกรรม การเรียนของนักศึกษา มีการสะท้อนกลับพฤติกรรม การเรียนในภาพรวมของแต่ละชั่วโมง ที่จะช่วยให้นักศึกษา ได้มองเห็นภาพของตนเองขณะศึกษาในชั้นเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุง พฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน (Eraut, 2006; Osborne, Mark, & Turner, 2004) ทั้งนี้เนื่องจากการสะท้อน กลับ เปรียบเสมือนกุญแจที่ช่วยไขปัญหาด้านการเรียน การสอนที่ดี ทำให้นักศึกษาได้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย เพื่อนำไปสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพของตนให้ดีขึ้น สำหรับการเรียนครั้งต่อไปได้ (Parbooteeah & Anwer, 2009) อีกทั้งการสะท้อนกลับยังเกี่ยวข้องโดยตรงกับ ปฏิกริยาทางด้านอารมณ์ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้เปรียบ เปรียบเสมือนแรงขับที่เป็นตัวช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เพิ่มความเชื่อมั่นในการพัฒนาศักยภาพของตนในการ ควบคุมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น (Nicol & Macfarlane, 2006)

จากการศึกษาของพาโบทีธและแอนวอร์ (Parbooteeah & Anwar, 2009) ที่ศึกษาการสะท้อนกลับการเรียน การสอนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาต้องการการประเมิน ด้วยการใช้การสะท้อนกลับจากอาจารย์เกี่ยวกับการเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนในอนาคตให้ดีขึ้น โดยไม่คำนึง ว่าอาจารย์จะใช้วิธีการหรือรูปแบบการสะท้อนกลับอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากการสะท้อนกลับเป็นการกระตุ้นนักศึกษา ให้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ทั้งในด้านความคิด ความ มั่นใจในตนเอง ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา แม้ว่าการเรียนการสอนจะสิ้นสุดลง แล้วก็ตาม (Koh, 2008) สิ่งเหล่านี้สามารถสื่อให้ นักศึกษาทราบได้ด้วยการพูดคุย พบปะนักศึกษาภายหลัง การเรียนในแต่ละชั่วโมง และสอดแทรกความเชื่อมั่น ให้กับนักศึกษาได้รู้ถึงศักยภาพของตนในการพัฒนา การเรียนรู้ ด้วยคำกล่าวชื่นชมในจุดเด่นที่ดี เพื่อให้เกิดกำลังใจ (Wong, Wong, & Mensah, 1983) และกำหนดข้อตกลงบางอย่างร่วมกันในการปฏิบัติ

**การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา
ในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์**

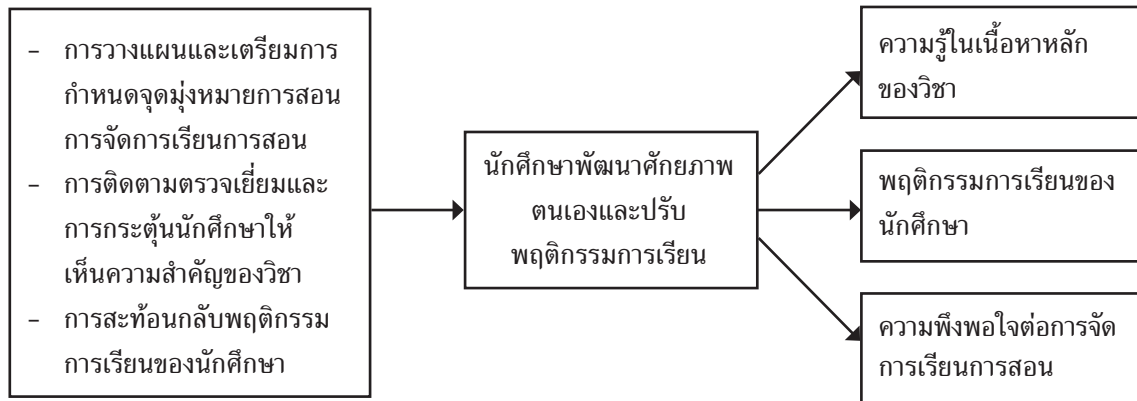
เพื่อประโยชน์ของนักศึกษาส่วนรวม (Bengtsson & Ohlsson, 2010) เพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบต่อนักศึกษาในฐานะนักศึกษา มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม การสะท้อนกลับและการกระตุ้นนักศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งหวังให้นักศึกษามีการเรียนรู้ที่ดีขึ้นอาจส่งผลให้เกิดการบั่นทอนกำลังใจ และสร้างความไม่เข้าใจให้นักศึกษามากขึ้นได้ (Cleland, Arnold, & Chesser, 2005) ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีแรงขับ และอารมณ์ในเชิงลบได้ (Begley & White, 2003; Higgins, Hartly, & Skelton, 2002) อาจารย์จึงควรทราบศักยภาพ ความคิด ความรู้สึก กิจกรรม และความต้องการของนักศึกษา (Simmonds et al., 2009) เข้าใจถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษาหาแนวทางช่วยเหลือให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วยการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งประโยชน์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีกิจกรรมเสริมในการเรียนรู้ มีความรู้สึกดี ๆ ต่อการเรียนวิชานั้น ๆ มีความเข้าใจในสิ่งที่นักศึกษาคิด ทำ ตลอดจนความรู้สึกรักของนักศึกษา เพื่อนำปรากฏการณ์เหล่านั้นมาร่วมกันวางแผนแก้ไขไม่ให้เกิดขึ้นอีกในชั่วโมงถัดไป อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นอาจารย์ให้มีการเรียนรู้ ค้นคว้าข้อมูลที่ทันสมัยให้ทันกับความเจริญของสังคมและเทคโนโลยี ซีมอน (Simon, 1997 as cited in Rossitti, 2009, p.15) กล่าวว่า “ในฐานะอาจารย์เราต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน ทดลองใช้รูปแบบใหม่ๆ ให้เท่าทันความทันสมัยของเทคโนโลยีให้นักศึกษาในชั้นเรียนเสมอ” นั่นก็หมายความว่าอาจารย์

เปรียบเสมือนเป็นผู้เรียนคนหนึ่งที่ต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีความคิด ความรู้ที่ทันกับความเจริญของเทคโนโลยีและสังคม พฤติกรรมการแสดงออกของนักศึกษาในระหว่างชั่วโมงเรียน จึงเป็นข้อมูลหนึ่งที่สำคัญสำหรับอาจารย์ในการนำไปแก้ไขเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไปเช่นกัน

การกระตุ้นนักศึกษาให้เห็นความสำคัญขอเนื้อหาวิชาที่ต้องมีการนำไปใช้ต่อยอดในการศึกษาวิชามารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 2 และ 3 และการสะท้อนกลับถึงพฤติกรรมเรียนของนักศึกษาในชั้นเรียน ทำให้ทั้งนักศึกษาและอาจารย์เกิดการเรียนรู้ร่วมกันตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงพฤติกรรมเรียนการสอนให้ดีขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามอาจส่งผลให้เกิดความเครียดขึ้น (Gibbon, Dempster, & Montray, 2009) ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนน้อยลงได้เช่นกัน ซึ่งอาจารย์ต้องตระหนักและควรมีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภายหลังสิ้นสุดการเรียนในวิชานั้นๆ เพื่อนำข้อมูลไปปรับในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

การศึกษาค้นคว้าได้จัดระบบการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมายของการสอน มีกิจกรรมการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนที่ชัดเจนสอดคล้องกับระบบการเรียนการสอนของไทเลอร์ (Tyler, 1950 อ้างใน ทิตนา แซมมณี, 2550) รวมทั้งการบูรณาการเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน มีการสะท้อนกลับพฤติกรรมเรียนของนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและส่งผลต่อการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นที่มาของกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังสรุปในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 จำนวน 175 ราย โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ในภาคการศึกษาที่ 2 ระยะเวลา 16 สัปดาห์ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนการสอน

1.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ วางแผนจัดการเรียนการสอนโดยนำข้อมูลที่นักศึกษาประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในปีก่อนหน้านี และข้อมูลจากอาจารย์ร่วมสอน มาวิเคราะห์ หาจุดเด่น จุดด้อยของวิชา ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการเรียนที่เป็นช่วงเช้า 8:00-10:00 น. และระยะเวลาการเรียนที่ติดต่อกัน 4 ชั่วโมง ตั้งแต่ 8:00-12:00 น. การบ้านกิจกรรมของนักศึกษาที่ได้รับมอบหมาย และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกห้องเรียน เป็นต้น

1.2 นำจุดเด่นจุดด้อยที่รวบรวมได้ มาพิจารณา ร่วมกับคณะกรรมการวิชาฯ อีก 4 ท่าน เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้เหมาะกับการเรียนการสอนครั้งนี้

1.3 อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ และอาจารย์ร่วมสอนวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน และกำหนดประมวลรายวิชาให้สอดคล้องตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

2. การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ ปฏิบัติดังนี้

2.1 ประสานงานกับตัวแทนนักศึกษาในการร่วมมือกันดูแลนักศึกษาพร้อมชั้นเรียนให้เห็นความสำคัญของการเข้าเรียน ความรับผิดชอบในตนเอง เช่น การเข้าฟังการปฐมนิเทศวิชาฯ การเข้าเรียนให้ตรงเวลาตามตารางเรียน ซึ่งกำหนดไว้ในประมวลรายวิชา การเซ็นชื่อด้วยตนเอง เป็นต้น

2.2 อธิบายภาพรวมของวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ ที่นักศึกษาต้องศึกษาทั้งหมด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะเวลา คือ การพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1, 2, และ 3 โดยนักศึกษาต้องเรียนในชั้นปีที่ 2, 3, และ 4 ตามลำดับ

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา ในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์

2.3 ชี้แจงลักษณะวิชา วัตถุประสงค์ของวิชา เนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล วิชาการพยาบาลมารดา-ทารก และการผดุงครรภ์ 1

2.4 ชี้แจงถึงความเชื่อมโยงของเนื้อหาสาระสำคัญของวิชา ที่ต้องเรียนในวิชาของการพยาบาลมารดา-ทารก และการผดุงครรภ์ 1, 2, และ 3 และอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 กับการเรียนต่อยอดในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 2 และ 3 ซึ่งนักศึกษาจะต้องเรียนในชั้นปีที่ 3 และ 4 ต่อไป

2.5 หลังจากสิ้นสุดการปฐมนิเทศวิชา ผู้วิจัยประเมินความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 (pre-test) ใช้เวลา 20 นาที เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน

2.6 ผู้วิจัยและอาจารย์ผู้สอน ติดตามประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากการเข้าร่วมสังเกตพฤติกรรมการเรียน และลงบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียนแต่ละชั่วโมง ในหัวข้อการประเมินเกี่ยวกับการเข้าเรียนสาย การนั่งหลับในชั้นเรียน การทำงานอื่นในชั้นเรียน การพูดคุยกันขณะอาจารย์สอน และการรับผิดชอบลงชื่อเข้าเรียนด้วยตนเอง

2.7 ภายหลังกินสิ้นสุดการเรียนแต่ละครั้งผู้รับผิดชอบวิชา หรืออาจารย์ร่วมสอนจะพบนักศึกษาเป็นระยะเวลาประมาณ 5-10 นาที เพื่อสะท้อนกลับพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามบันทึกที่ทำไว้ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น และร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การเข้าเรียนสาย การทำงานอื่นในชั้นเรียน รวมทั้งกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่เรียนและการเข้าเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน หลังสิ้นสุดการเรียน

3.1 ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบความรู้ที่นักศึกษาได้เรียนแล้วทั้งหมดตลอดภาคการศึกษา (post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบเดียวกับ pre-test ใช้เวลาทำ 20 นาที

3.2 ประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามโดยอิสระ และนำเสนอเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนก่อนวันสอบปลายภาค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาในภาพรวมทั้งหมดที่นักศึกษาคือจะเรียนตลอดภาคการศึกษาจำนวน 20 ข้อ โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นปรนัย มีคำตอบให้เลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด 1 ข้อใน 4 ข้อ ตอบถูกมีคะแนนข้อละ 1 คะแนน รวมคะแนนทั้งหมด 20 คะแนน วิเคราะห์ความตรงของเนื้อหาโดยคณะกรรมการวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 และหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.57 และค่าอำนาจจำแนกได้เท่ากับ 0.3

2. แบบประเมินพฤติกรรมนักศึกษาในชั้นเรียน ประกอบด้วย

2.1 ใบลงชื่อเข้าเรียน จัดให้นักศึกษาลงชื่อด้วยตนเองก่อนเข้าชั้นเรียนทุกชั่วโมงกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งดูแลเรื่องเอกสารการสอน เมื่อนักศึกษามาสายเจ้าหน้าที่จะทำสัญลักษณ์ให้ทราบระยะเวลาในการมาสายไว้ท้ายลายเซ็นของนักศึกษา

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาขณะเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการป้อนกลับนักศึกษาท้ายชั่วโมงเรียนโดยมีข้อมูลที่ต้องสังเกตพฤติกรรมในหัวข้อ การรับผิดชอบเช่นชื่อเข้าเรียนด้วยตัวเอง การเข้า

ชั้นเรียนสาย (เข้าชั้นเรียนหลังการสอนเริ่มต้นมากกว่า 5 นาที) การนั่งหลับในชั้นเรียน การทำงานอื่นในชั้นเรียน และการพูดคุยขณะอาจารย์สอน ซึ่งสังเกตโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ ในช่วงการเรียนการสอนของแต่ละชั่วโมงว่านักศึกษามีพฤติกรรมดังกล่าวมากน้อยเพียงใด

3. แบบสอบถามการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของวิชาฯ ที่สร้างโดยคณาจารย์โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี และกำหนดให้ใช้ประเมินการเรียนการสอนกับทุกวิชา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของวิชา ความรู้สึกรู้ค่าของเนื้อหาที่จัดให้ศึกษาในแต่ละหัวข้อ ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ วิธีการสอน ตำรา อุปกรณ์สื่อการสอน ปริมาณงานที่มอบหมายให้ทำการประเมินผลการเรียน และความพึงพอใจของนักศึกษาในภาพรวมต่อการจัดการเรียนการสอน ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์ให้คะแนนตั้งแต่ 1-5 โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ตามเอกสารรับรองเลขที่ 2552/1735 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย รวมทั้งการตอบแบบประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของวิชาฯ โดยไม่มีการระบุชื่อหรือ

เลขที่ของผู้ประเมิน การนำเสนอผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตลอดภาคการศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาเป็นข้อมูลการทดสอบก่อนเรียนในช่วงแรกของการเรียน

2. อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ ประเมินพฤติกรรมนักศึกษาในห้องเรียนจากการเข้าสังเกตการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง

3. ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาเป็นข้อมูลการทดสอบหลังเรียน ในช่วงสุดท้ายของการเรียน

4. ให้นักศึกษาทำแบบประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยอิสระในช่วงสุดท้ายของการเรียน และนำส่งเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนก่อนวันสอบปลายภาค

วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และคะแนนการทดสอบหลังเรียน (post-test) วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test เนื่องจากผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov Test พบว่า คะแนนมีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถิติบรรยายหาความถี่ ร้อยละของหัวข้อที่ประเมิน

**การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา
ในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์**

3. วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมนักศึกษาในห้องเรียน จากบันทึกพฤติกรรมนักศึกษาซึ่งผู้รับผิดชอบวิชาฯ ร่วมกับอาจารย์ร่วมสอนบันทึกไว้ตามหัวข้อการประเมิน โดยใช้สถิติบรรยายหาความถี่

มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาฯ ก่อนพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้เท่ากับ 9.11 คะแนน (SD = 2.23) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาฯ ภายหลังการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้มากขึ้นเป็น 14.18 คะแนน (SD = 1.88) ดังตารางที่ 1

ผลการวิจัย

ผลการทดสอบความรู้ในเนื้อหาหลักก่อนและหลังได้รับการพัฒนาศักยภาพในนักศึกษาจำนวน 175 ราย

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนความรู้ในเนื้อหาหลักของนักศึกษาก่อนและหลังเรียนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารก และการผดุงครรภ์ 1 (N=175)

คะแนนสอบ	Mean	Median	Mode	SD
ก่อนเรียน	9.11	9.00	8.00	2.23
หลังเรียน	14.18	14.00	15.00	1.88

เมื่อนำคะแนนทั้งก่อนและหลังการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ไปทดสอบการกระจายของคะแนน ด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov Z test พบว่า การกระจายของคะแนนไม่เป็นโค้งปกติ จึงใช้ Wilcoxon Singed Ranks Test ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ

คะแนนก่อนและหลังการพัฒนาศักยภาพ พบว่า คะแนนความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาฯ ภายหลังการพัฒนาศักยภาพ มีค่ามากกว่าคะแนนความรู้ในเนื้อหาหลักของวิชาฯ ก่อนการพัฒนาศักยภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($Z = -11.17, p < .001$) ดังตารางที่ 2

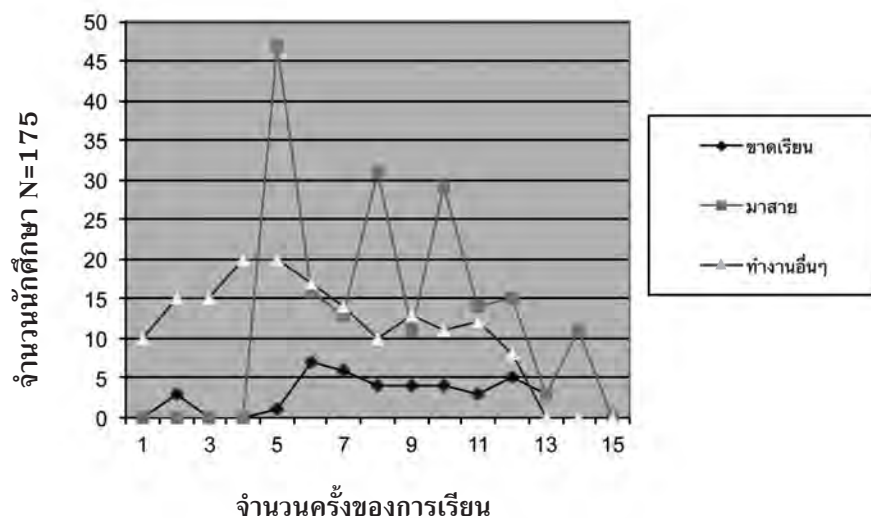
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบของนักศึกษาก่อนและหลังเรียนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 (N=175)

คะแนนสอบ	จำนวน (ราย)	ลำดับค่าเฉลี่ย (Mean rank test)	ผลรวมของลำดับ (Sum rank test)	Z	p-value
หลัง > ก่อน	163	85.83	13,990.00	-11.17	< .001
หลัง < ก่อน	4	9.5	38		
หลัง = ก่อน	8				
รวม	175				

ประนอม ภู่วรทอง และวรพรรณ ผดุงโยธี

ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา
ในชั้นเรียนและการเข้าเรียนครบ 30 ชั่วโมง พบว่า
นักศึกษาทุกรายที่เข้าเรียนในแต่ละครั้งเซ็นชื่อเข้าเรียน
ด้วยตนเองทุกราย นักศึกษาขาดเรียนโดยเฉลี่ย 4 ราย/
ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.28 นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าเรียน
ตรงเวลา มีส่วนน้อยที่เข้าเรียนสายกว่า 5 นาทีเฉลี่ย
12 ราย/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.85 สำหรับพฤติกรรม
ของนักศึกษาที่เข้าเรียนในระหว่างชั่วโมงเรียน นักศึกษา
ส่วนใหญ่ตั้งใจเรียนและจดบันทึกในสิ่งที่อาจารย์
บรรยายหน้าชั้นเรียน มีนักศึกษาส่วนน้อยมีพฤติกรรม
ได้แก่ นั่งหลับ ทำงานอื่น อ่านหนังสือนิตยสาร การ์ตูน
โดยเฉลี่ย 11 ราย/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.25

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเป็นรายครั้งของการเรียนพบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น โดยเฉพาะพฤติกรรมการทำงานอื่นขณะเรียนน้อยลงอย่างชัดเจนในช่วง 3 ครั้งสุดท้ายสำหรับพฤติกรรมการมาสายจะมีเป็นครั้งคราวที่นักศึกษาเข้าเรียนสายกว่า 5 นาทีเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่ได้ขาดเรียนหรือขาดเรียนน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษามีกิจกรรมที่ต้องทำในช่วงเย็นก่อนวันเรียน ได้แก่ กิจกรรมการเตรียมงานส่งสรรค์ของชั้นปี การทำการบ้านส่งอาจารย์ การเตรียมตัวสอบกลางภาค เป็นต้น

แผนภาพที่ 2 แสดงพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียนเป็นรายครั้งตลอดภาคการศึกษา

ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนโดย
นักศึกษา ได้รับการประเมินอยู่ในระดับสูงทุกหัวข้อ
โดยเฉพาะหัวข้อประสิทธิภาพของอาจารย์ผู้สอน ได้รับ

การประเมินในระดับสูงที่สุด (4.31) จากคะแนนเต็ม
ในแต่ละหัวข้อ มีค่าเท่ากับ 5 ดังตารางที่ 3

**การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา
ในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์**

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยผลการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 (N = 175)

รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล ระดับคะแนน
1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาที่เรียน	3.86	สูง
2. ความมีคุณค่าของเนื้อหาวิชาที่จัดให้แต่ละหัวข้อ	4.03	สูง
3. ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์	4.31	สูงที่สุด
4. วิธีการสอนในรายวิชานี้เหมาะสม	3.88	สูง
5. ตำราและอุปกรณ์การสอนเหมาะสม	3.76	สูง
6. ปริมาณและชนิดของงานที่กำหนดให้ทำในรายวิชานี้เหมาะสม	3.86	สูง
7. การจัดนำหน้าการประเมินผลส่วนต่างๆ และวิธีการ ประเมินที่ใช้ในรายวิชาเหมาะสม	3.74	สูง
8. โดยภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียน การสอนในวิชานี้	3.89	สูง

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่านักศึกษามีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเองในฐานะนักศึกษาดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาเห็นชอบด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ยโดยรวมนักศึกษามีการขาดเรียน มาสาย และทำงานอื่นระหว่างเรียนน้อยทั้งๆ ที่เวลาในการเรียนเป็นช่วงเช้า 08:00-10:00 น. ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มักจะเข้าเรียนสายมากกว่า 15 นาที หรือไม่มาเรียน และเมื่อพิจารณาในแต่ละครั้งของการเรียนพบว่า ในช่วงชั่วโมงแรกของวิชานักศึกษามารเรียนครบทุกรายและตรงตามเวลาเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการประสานงานติดต่อสื่อสารกันระหว่างอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชา กับนักศึกษาอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าปฐมนิเทศวิชา แต่ยังคงมีนักศึกษาบางส่วนนำกิจกรรมอื่นๆ มาทำขณะเรียนในครั้งต้นๆ ของการเรียน และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้นในครั้งหลังๆ ของการเรียน

ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาและอาจารย์ได้ทราบถึงสาเหตุ หรือปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์เรียนในชั้นเรียนของนักศึกษาจากการได้พบปะพูดคุยกับนักศึกษาทั้งชั้นในช่วงท้ายชั่วโมงสอนของทุกๆ ครั้งที่เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าห้องเรียนสาย การไม่เข้าเรียน การนั่งหลับในชั้นเรียน หรือการนำงานอื่นมาทำขณะนั่งเรียน ร่วมกันหาวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละชั่วโมงเรียน ตลอดจนการแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับการค้นคว้าข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง อย่างถูกต้องทิศทาง เหมาะสมในการเรียนชั่วโมงถัดไป ดังตัวอย่างการศึกษาในครั้งที่ 5-10 มีนักศึกษาจำนวนมากที่เข้าห้องเรียนสายกว่าเวลาเรียน 5 นาที หลังจากพูดคุยกันทราบว่านักศึกษามีภาระกิจเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่ต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมในช่วงเย็น การเขียนสรุปแผนการพยาบาลภายหลังการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล ประกอบกับเป็นช่วงใกล้สอบกลางภาค จึงทำให้นักศึกษาต้องนอนดึก เมื่อนักศึกษา

ได้รับทราบปัญหาต่างๆ ของตนเอง นักศึกษาได้มีการปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

จากการศึกษานี้จะเห็นได้ชัดว่านักศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีศักยภาพและเป็นวัยที่มีพลังพร้อมจะใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ สามารถปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้นได้หากได้รับการชี้แนะ คำแนะนำ หรือการกระตุ้นที่เหมาะสมจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ ภายใต้การรับรู้และการเห็นความสำคัญของการศึกษาวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 นอกจากนี้การสะท้อนกลับให้นักศึกษาได้ทราบถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาที่ควรปรับปรุง ช่วยให้นักศึกษามองเห็นตัวตนของตนเอง และเห็นข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง สามารถปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเองได้ (Cleland et al., 2005; Eraut, 2006; Osborne et al., 2004)

การกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการศึกษาในชั้นเรียน และการศึกษาด้วยตนเอง (Kreber, 2002; Wong et al., 1983) สามารถศึกษาค้นคว้าหาแหล่งประโยชน์ในการเรียนรู้ได้จากที่ใดบ้าง (Brillings, 2003; Simmonds et al., 2009) ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น จะเห็นได้จากความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของผลการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความเอาใจใส่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ มีความสำคัญต่อการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างมากที่จะทำให้ นักศึกษาเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา และมั่นใจ ต่ออาจารย์ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติตามคำแนะนำ คำบอกกล่าวของอาจารย์ และสามารถรับรู้เนื้อหาวิชาที่ศึกษาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับนักศึกษา (Rossetti & Fox, 2009)

การประเมินผลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนครั้งนี้พบว่าอยู่ในระดับสูงทุกหัวข้อการประเมินแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าบางครั้งการเรียนจะก่อให้เกิดความเครียดบ้างจากการติดตามประเมินผลการเรียน

ของนักศึกษาในแต่ละชั่วโมงของอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ ทำให้นักศึกษาได้เห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่เรียนและความตระหนักเห็นความเอาใจใส่ ดูแลของอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ และอาจารย์ร่วมสอน ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นแรงขับให้เกิดอารมณ์ในทางบวก (Higgins et al., 2002) เป็นผลให้นักศึกษาได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ในการศึกษาหาความรู้ อย่างเต็มความสามารถในการปรับปรุงพฤติกรรม การเรียนรู้ให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาครั้งนี้เป็นแรงกระตุ้นที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ ภายใต้การจัดการเรียนการสอนที่มีระบบ เริ่มต้นด้วยการรับรู้สิ่งที่จะต้องศึกษาทั้งหมดในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 การเห็นความสำคัญของการเรียนเนื้อหาในแต่ละส่วนของวิชา ส่งผลให้นักศึกษา มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองในการเข้าเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการขาดเรียน การเข้าเรียนสายน้อยลง และสามารถทำคะแนนการทดสอบภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน (post-test) ในเนื้อหาทั้งหมด 30 ชั่วโมง ในระยะเวลาประมาณ 4 เดือนได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์และนักศึกษามองเห็นคุณค่าความสำคัญของการศึกษาวิชานั้นๆ มีการเรียนรู้ร่วมกันและการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน (Griffith & Baknauskas, 1983) มีการจัดระบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษา และลักษณะวิชา ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาตัวเองอย่างถูกทิศทางที่เสมือนเป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับที่จะทำให้เกิดพลังผลักดันในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

ข้อจำกัด

1. การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาในชั้นเรียนเป็นการสังเกตห่างๆ ตลอดทั้งชั่วโมงเรียนแต่การบันทึก

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา ในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์

พฤติกรรมนักศึกษาทำเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เริ่มตั้งแต่เข้าชั้นเรียนต่อเนื่องกันเป็นเวลา 30 นาที ค่าเฉลี่ยที่ได้จึงเป็นเพียงค่าเฉลี่ยในช่วงเวลาที่ทำการบันทึกเท่านั้น

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีเดียวกัน อยู่ในสภาพแวดล้อม และมีกิจกรรมต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน จึงไม่ได้มีการควบคุมปัจจัยภายนอกที่จะส่งผลต่อการพฤติกรรมการณ์และการเรียนรู้ของนักศึกษา

3. ระยะเวลาที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาฯ ใช้ในการสะท้อนกลับพฤติกรรมของนักศึกษาทั้งชั้นเรียนในช่วงท้ายชั่วโมงมีระยะเวลาสั้น โดยเฉลี่ย 5 นาทีต่อครั้ง ทำให้ในบางครั้งอาจขาดการเน้นย้ำในบางปัญหาที่พบเห็น

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดการเรียนการสอนควรจัดช่วงเวลาสำหรับสรุปเนื้อหาสาระสำคัญและการสอบถามปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนอย่างเป็นรูปธรรมในท้ายชั่วโมงประมาณ 5-10 นาที เพื่อให้ทราบปัญหา รวมทั้งนักศึกษารับรู้สาระสำคัญของเนื้อหาที่เรียนแล้วนำไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการติดตามผลการเรียนของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มเดียวกันนี้ในวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1, 2, และ 3 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบทั้ง 3 วิชาของนักศึกษารวมทั้งศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ได้แก่ ช่วงเวลาเรียน การเขียนรายงานสรุปการดูแลผู้ป่วยภายหลังที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลบนหอผู้ป่วย งานกิจกรรมต่างๆ ทั้งจากการเรียนการสอน กิจกรรมของคณะฯ และของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ทิศนา ชวนมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน* (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Begley, C. M., & White, P. (2003). Irish nursing students' changing self-esteem and fear of negative evaluation during their pre-registration programme. *Journal of Advanced Nursing*, 42(4), 390-401.
- Bengtsson, M., & Ohlsson, M. (2010). The nursing and medical students motivation to attain knowledge. *Nurse Education Today*, 30(2), 150-156.
- Billings, D. M. (2003). What does it take to be a nurse educator? *Journal of Nursing Education*, 42(3), 99-100.
- Cleland, J., Arnold, R., & Chesser, A. (2005). Failing finals is often a surprise for the student but not the teacher: Identifying difficulties and supporting students with academic difficulties. *Medical Teacher*, 27(6), 504-508.
- Eraut, M. (2006). Feedback. *Learning in Health and Social Care*, 5(3), 111-118.
- Evans, W., & Kelly, B. (2004). Pre-registration diploma student nurse stress and coping measure. *Nurse Education Today*, 24(6), 473-482.
- Gibbons, C., Dempster, M., & Monray, M. (2009). Surveying nursing students on their sources of stress: A validation study. *Nurse Education Today*, 29(8), 867-872.
- Griffith, J. W., & Baknauskas, A. J. (1983). Student-instructor relationships in nursing education. *Journal of Nursing Education*, 22(3), 104-107.
- Higgins, R., Hartley, P., & Skelton, A. (2002). The conscientious consumer: Reconsidering the role of assessment feedback in student learning. *Studies in Higher Education*, 27(1), 53-64.
- Koh, L. C. (2008). Refocusing formative feedback to enhance learning in pre-registration nurse education. *Nurse Education in Practice*, 8(4), 223-230.
- Kreber, C. (2002). Teaching excellence, expertise, and the scholarship of teaching. *Innovative Higher Education*, 27(1), 5-24.

- Kuiper, R. A., Murdock, N., & Grant, N. (2010). Thinking strategies of baccalaureate nursing students prompted by self-regulated learning strategies. *Journal of Nursing Education, 49*(8), 429-436.
- Nicol, D., & Macfarlane-Dick, D. (2006). Formative assessment and self regulated learning: A model and seven principle of good feedback practice. *Studies in Higher Education, 31*(2), 199-218.
- Osborne, M., Marks, A., & Turner, E. (2004). Becoming a mature student: How adult applicants weight the advantages and disadvantages of higher education. *Higher Education, 48*, 291-315.
- Parbooteeah, S., & Anwer, M. (2009). Thematic analysis of written assessment feedback: Implication for nurse education. *Nurse Education Today, 29*(7), 753-757.
- Rossetti, J., & Fox., G. P. (2009). Factors related to successful teaching by outstanding professors: An interpretive study. *Journal of Nursing Education, 48*(1), 11-16.
- Simmonds, K., Foster, A. M., & Zurek, M. (2009). From the outside in: A unique model for stimulating curricula reform in nursing education. *Educational Innovations, 48*(10), 583-587.
- Wong, J., Wong, S., & Mensah, L. L. (1983). A conceptual approach to be development of motivational strategies. *Journal of Advanced Nursing, 8*(2), 111-116.
- Yucha, C. B., Kowalski, S., & Cross, C. (2009). Student stress and academic performance: Home hospital program. *Journal of Nursing Education, 48*(11), 631-637.

Evaluation of Teaching-Learning Methods for Enhancing Learning Potential of Nursing Students in a Maternal-Newborn and Midwifery Course

Pranom Poosrithong* M.N.S. (Maternal and Newborn Nursing)

Vorrapun Phadungyotee** M.N.S. (Maternal and Newborn Nursing)

Abstract: The objective of this study was to evaluate the teaching-learning methods for enhancing learning potential in 175 baccalaureate nursing students in a maternal-newborn and midwifery course. The teaching-learning methods included highlighting the importance of theoretical contents and reflection on the students' learning behavior, which were conducted after class for 5–10 minutes. Research instruments were 1) the achievement test for pre-test and post-test, 2) the observation record of nursing students' behaviors in classroom, and 3) the evaluation form of learning-teaching management at the end of the course. The result revealed that the post-test score was significantly higher than that at the pre-test. For learning behaviors, all of them (100%) showed their responsibility to sign their name to attend the class by themselves. Four students per class (2.28%) missed the class and 12 students per class (6.85%) attended the class later than 5 minutes. Eleven students per class (6.25%) did other jobs during the class. Students evaluated the course with the high level of scores for every item in the evaluation form of learning-teaching management at the end of the course. In summary, enhancing learning potential with the intention of the instructor could help nursing students to improve their learning achievement and behavior in the class and can be used as a tool for learning enhancement.

Keywords: Teaching-learning methods, Enhancing learning potential, Maternal-newborn and midwifery, Nursing students

*Corresponding author, Assistant Professor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University,
E-mail: pranom.poo@mahidol.ac.th

**Lecturer, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University